

Kernslides voor naslag uit de presentatie over:

Overgewicht en Vrouwengezondheid

Prof. dr. Liesbeth van Rossum

Internist-endocrinoloog, Centrum Gezond Gewicht, Erasmus MC
Voorzitter Partnerschap Overgewicht Nederland
Voorzitter Richtlijn Overgewicht en Obesitas bij volwassenen

Disclosures Prof. dr. Liesbeth van Rossum

(potentiële) belangenverstrengeling	Zie hieronder
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	
• Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding voor presentaties • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk	geen Spreker /dagvoorzitter bij (inter)nationale en regionale congressen/media: oa voor Langerhans symposia, Dutch Obesity Academy, Dutch Diabetes Academy, NVE Academy, International Medical Press, ASCEND, Medscape/WebMD, KOEL, SCEN. European Association of the Study of Obesity, Diabetesgeneeskunde en Obesitasplatform (onbetaald) Co-auteur boek “VET belangrijk” geen Voorzitter Partnerschap Overgewicht Nederland Voorzitter landelijke richtlijncommissie Obesitas bij volwassenen European Lead Obesity, Diabetes of the European Society of Endocrinology Lid Amerikaanse Richtlijncomissie Obesity farmacotherapie (Endocrine Society)

Obesitas: gynaecologische en obstetrische gevolgen

verhoogd risico op oa:

Kanker

endometriumkanker, ovariumkanker, borstkanker

Mentaal

depressie

Obstetrische complicaties voor moeder en kind

totale en spoedkeizersnede, pre-eclampsie, trombose, foetale macrosomie en een lage Apgar-score

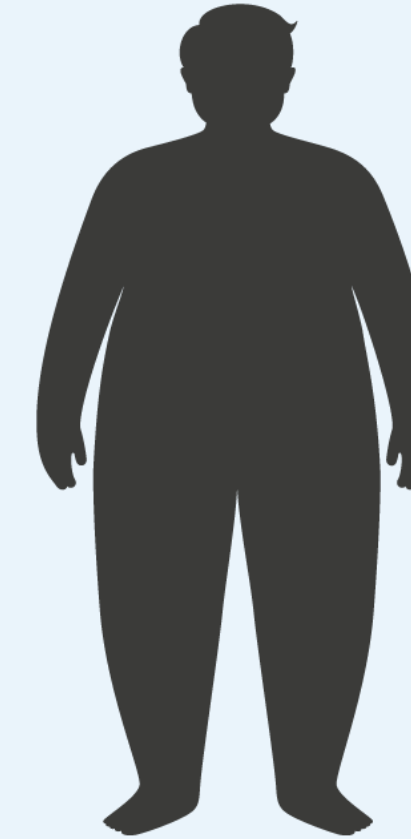
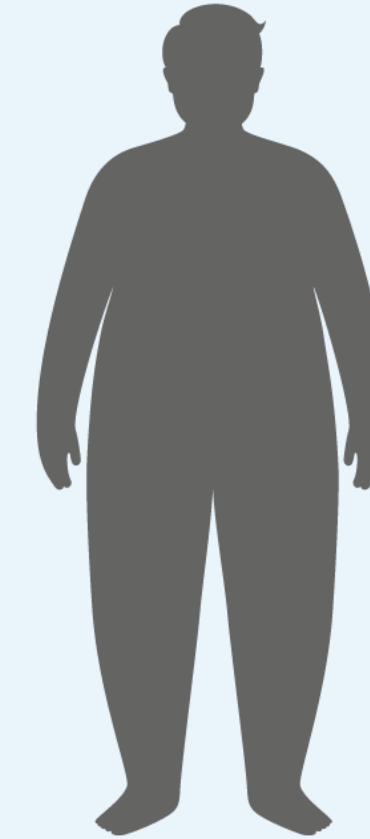
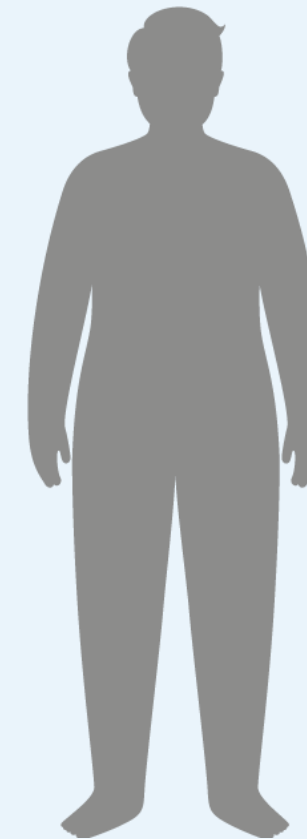
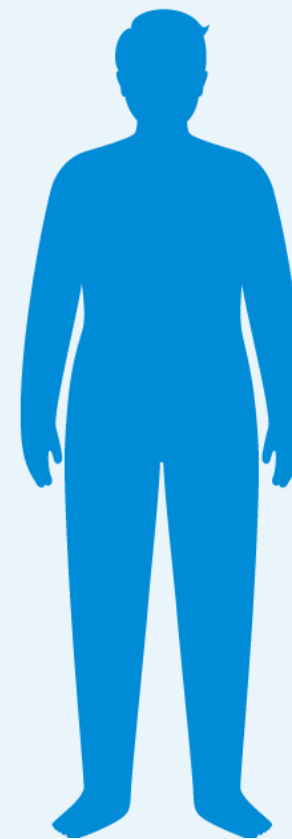
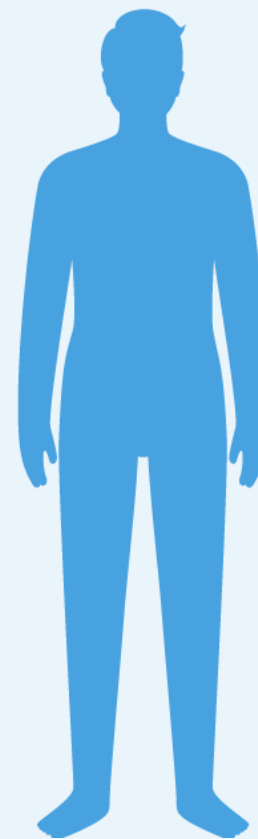
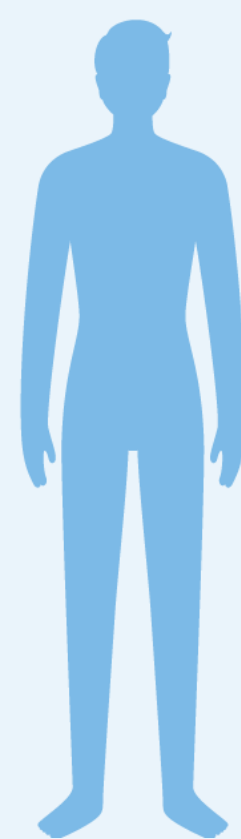
2024

Overgewicht

50,2%

Obesitas

15,7%

<18,5

18,5 - 24,9

25,0 - 29,9

30,0 - 34,9

35,0 - 39,9

40,0 >

ONDER-
GEWICHT

NORMAAL

OVER-
GEWICHT

OBESITAS
klasse I

OBESITAS
klasse II

OBESITAS
Klasse III

BMI = gewicht (kg) / lengte x lengte (m²)

Obesitas

Preventie

Universele preventie

Voorkómen dat mensen overgewicht of obesitas ontwikkelen

Taak overheid (en bedrijfsleven)

Behandeling

Zorg-gerelateerde preventie

1. Mensen die al obesitas of overgewicht met complicaties hebben naar een gezonder gewicht brengen
2. Voorkómen van obesitas-gerelateerde andere ziekten

Taak zorgverleners en individu

Obesitas-gerelateerde comorbiditeiten

Parodontitis

Respiratoire aandoeningen
Astma
Slaapapneu
Obesitas-hypoventilatie syndroom

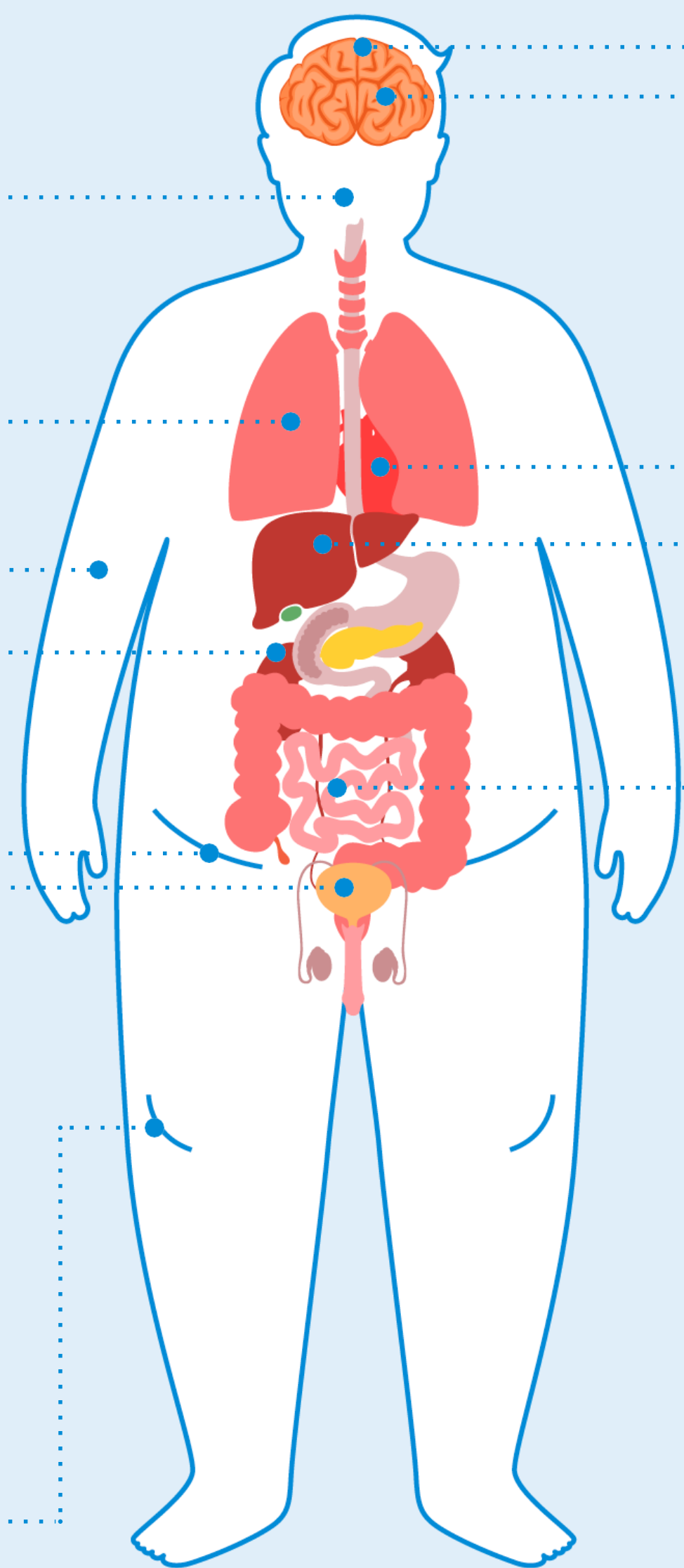
Huidinfecties

Nierproblemen

Lymfoedeem

Urogenitale aandoeningen/fertiliteitsproblemen
Urine-incontinentie
Onvruchtbaarheid
Vrouw specifiek
Polycysteus ovarium syndroom
Miskraam, Hirsutisme

Artrose

Idiopathische intracraniële hypertensie

Psychische aandoeningen
Angst
Depressie

Cardio-metabole complicaties
Metabool:
Diabetes type 2
Dyslipidemie
Metabool syndroom
Jicht
Laaggradige ontsteking
Cardiovasculair:
Hypertensie
Coronaire hartziekte
Hartfalen
Beroerte
Veneuze trombo-embolie
Intracraniële hypertensie
Perifeer arterieel vaatlijden

Gastro-intestinale aandoeningen
Galblaasaandoening
Niet-alcoholische leververvetting (MASLD)
Gastro-oesofageale reflux
Hernia diafragmatica

Maligniteiten
Dunne-, dikke- of endeldarmkanker
Slokdarmkanker, Leverkanker
Galblaaskanker
Pancreaskanker
Nierkanker
Leukemie
Myeloom
Lymfoom
Meningeomen
Vrouw specifiek
Postmenopauzale borstkanker
Eierstokkanker
Baarmoederhalskanker
Man specifiek
Prostaatkanker

Autoimmuunziekten

Hedonisch
(belonings)systeem

Cognitieve system

Gedachten

Emoties

Gedrag

Eetlust en verzadigings
regulatie is verstoord
bij obesitas

Spinal
Nerves

Ghreline

Insuline

GLP1

CCK

PYY

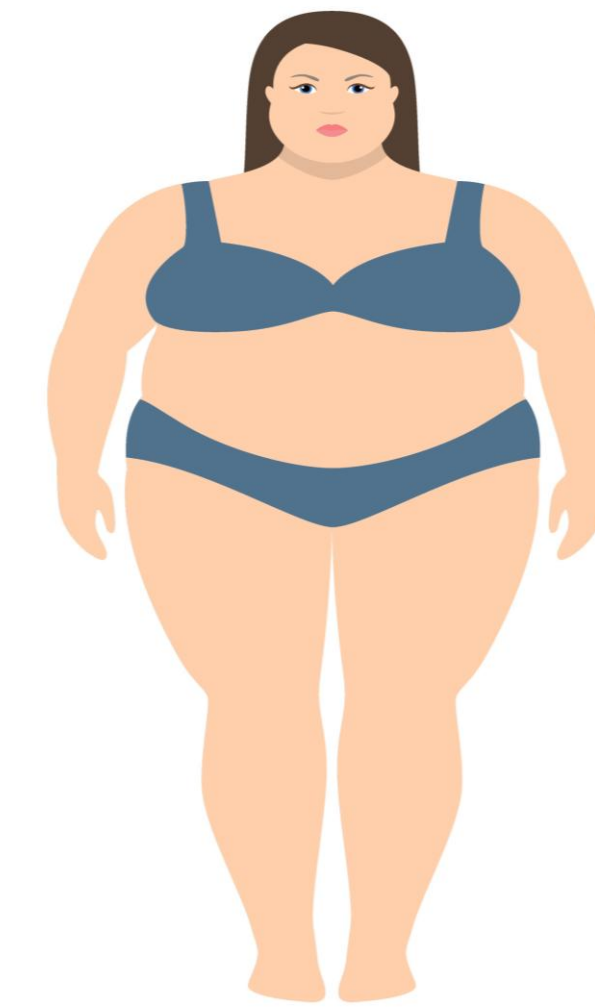
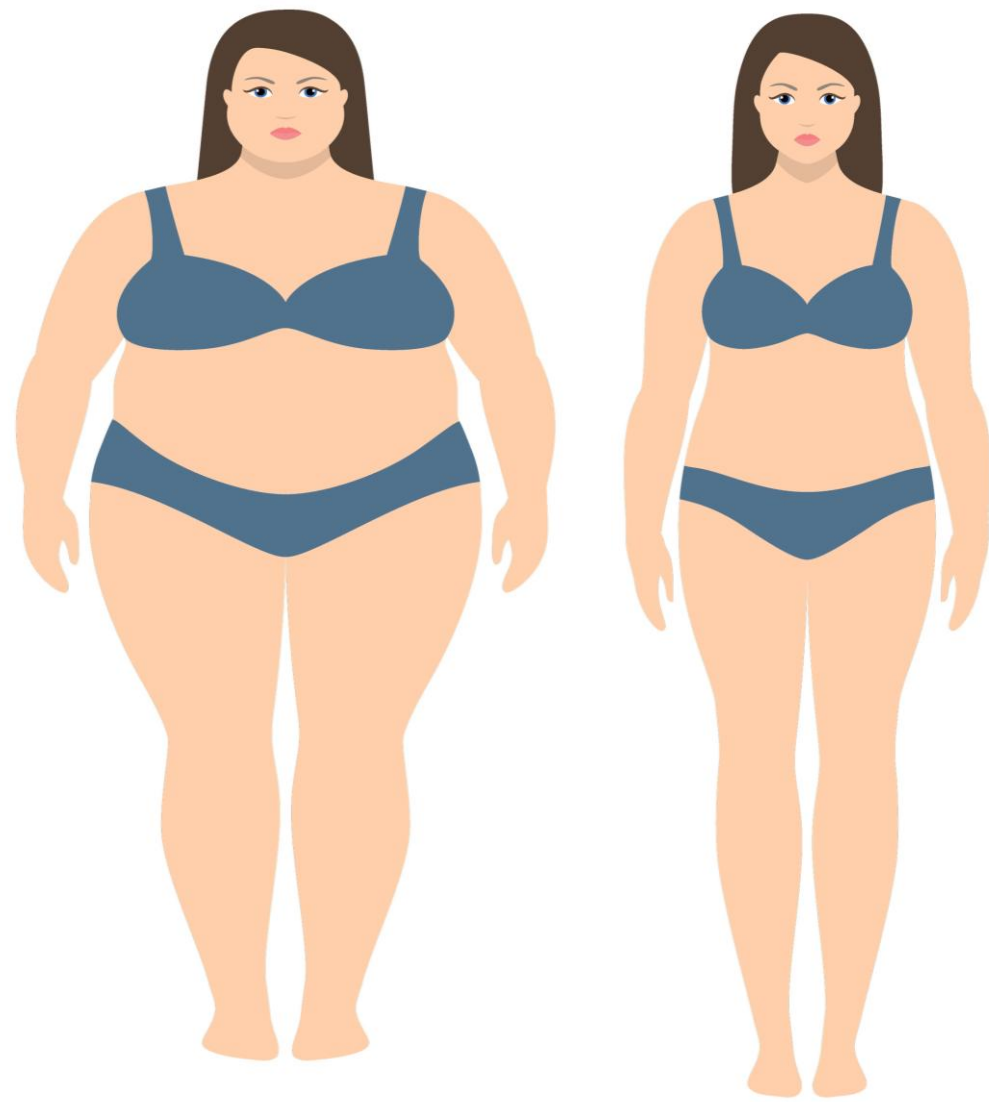
Leptine

Homeostatisch
systeem

Hoe ontstaat het jojo-effect

Waarom komen mensen na afvallen meestal weer aan?

1 Daling rustverbranding

2 Honger- en verzadigingshormonen

Veranderingen in darmhormonen kunnen het gevoel van honger vergroten, waardoor het moeilijker wordt om minder te eten.

3 Veranderingen in het immuunsysteem

Meer ontstekingsprocessen in het lichaam → verdere hormonale en metabole ontregeling en gewichtstoename

4 Vetweefsel: oa bepaalde (epigenetische) veranderingen in vetcellen en immuuncellen blijven bestaan na gewichtsverlies

Beweegrichtlijn volwassenen

(Gezondheidsraad 2017)

01

Matig of zwaar intensieve inspanning minimaal **150 minuten** per week, verspreid over diverse dagen

02

Spier- en botversterkende activiteiten (voor ouderen inclusief balansoefeningen): minimaal **2x** per week

03

En: **voorkom veel stilzitten**

Bewegen is goed, meer bewegen is beter.

Hoeveel procent voldoet aan de richtlijn?

Vanaf 18 jaar

44%

Beweegadviezen bij obesitas

01

Minimaal **150-200 minuten** matig tot zwaar intensieve aerobe beweging per week

02

2x per week krachttraining

03

Verminderen van sedentair gedrag (**voorkom veel stilzitten**)

Huisarts Podcast voor
patienten (spotify)

Thuisarts.nl
"Gezond leven"

Verdeel lichaamsbeweging over meerdere dagen/week (minimaal 30-60 minuten).

Behoud van gewichtsverlies

200 tot 300 minuten/week bewegen matige intensiteit om het behaalde gewichtsverlies te behouden

Aanpak obesitas in de praktijk

1. Toestemming vragen
2. Oorzaken nagaan
3. Gewichtsgerelateerde gezondheidsrisico (GGR) bepalen
4. Motivatie en behandelplan bespreken
5. Uitkomstmaten in kaart brengen
6. Behandeling starten

Oorzakelijke, bijdragende en/of in standhoudende factoren van overgewicht/obesitas

Tabel 1

Voorbeelden	1. Leefstijl	2. Sociaal economisch	3. Psychisch	4. Medicatie	5. Hormonaal	6. Hypothalaam	7. (Mono)genetisch / Syndromaal	
	Veelvoorkomend	Veelvoorkomend	Veelvoorkomend	Veelvoorkomend	Veelvoorkomend	Zeldzaam	Zeldzaam	Zeldzaam
	Ongezond eetpatroon Te weinig beweging Chronisch slaapttekort Obstructief slaap-apneusyndroom Nachtdiensten Timing van maaltijden Fors alcoholgebruik Stoppen met roken Culturele of sociaal-economische factoren	Financiële zorgen Eenzaamheid Niet meer (zelfstandig) kunnen deelnemen aan samenleving Overlijden of ernstige ziekte partner/familie, verlies van werk, mini-mum inkomen, armoede Moeite met lezen, schrijven, rekenen, begrip (laaggeletterdheid, verminderde gezondheidsvaardigheden) Culturele gewoonten	Depressie Chronische stress Psychotrauma Kindermishandeling (fysiek of emotioneel) in verleden Seksueel misbruik in verleden Eetbuistoornis zoals Binge eating disorder en Boulimia Nervosa	Antihypertensiva: β-blockers, α-blockers Pijnmedicatie: pregabaline, amitryptiline Diabetes medicatie: insuline, glimepiride Antidepressiva: mirtazapine, citalopram, paroxetine Anti-epileptica: carbamazepine, valproïnezuur, gabapentine Corticosteroïden (langdurig gebruik): oraal, injecties en soms lokaal	Hypothyreoïdie Polycysteus ovarium syndroom (PCOS) Mannelijk hypopgonadisme Behoud extra gewicht na zwangerschap Menopauze	Hypothalame schade na bestraling, operatie of hoofd-trauma Hypothalame tumor Craniopharyngeoom Malformatie	Monogenetische obesitas Op jonge leeftijd obesitas Extreme eetlust Opvallend gewichtsverschil met familieleden Dysmorfe kenmerken of kenmerken of afwijkingen Autisme Ontwikkelingsachterstand	Syndromale obesitas Op jonge leeftijd obesitas Extreme eetlust Opvallend gewichtsverschil met familieleden Dysmorfe kenmerken of kenmerken of afwijkingen Autisme Ontwikkelingsachterstand
					Zeldzaam			
					Hypopituitarisme (Cushing's) Cushing's Hypofysehormoon tekort		Voorbeelden: Mutaties in genen van MC4R, POMC, leptine, leptine-receptor, PCSK1	Voorbeelden: Prader-Willi, Bardet-Biedl, 16p11.2 deletie, pseudohypoparathyreoïdie type 1 (PHP1a), Alström syndroom

www.checkoorzakenovergewicht.nl

Bron: Van Rossum, Freijer, van Kemenade et al, Richtlijn overgewicht en obesitas bij volwassenen, 2023 gebaseerd op Van der Valk, van den Akker,.. van Rossum et al, Obesity Reviews, 2019

Richtlijn module 1 Tabel 1.1. Voorbeelden van beschreven invloed op het lichaamsgewicht van veelgebruikte medicatie

CATEGORIE	++	+	NEUTRAAL	-	ONBEKEND	REFERENTIE
Antipsychotica	Chloorpromazine Clozapine Haloperidol Olanzapine Quetiapine	Paliperidon Risperidon Sertindol		Aripiprazol		Savas (2019); Wharton (2018)
Antidepressiva SSRI	Citalopram	Duloxetine Escitalopram Fluvoxamine Paroxetine		Fluoxetine Sertraline		Savas (2019); Wharton (2018); Malone (2005)
Antidepressiva TCA	Nortriptyline Amitriptyline Clomipramine	Imipramine				
Antidepressiva overig	Fenelzine Lithium Tranylcypromine	Venlafaxine Mirtazapine		Bupropion Trazodon	Maprotiline	
Antidiabetica DPP4-remmers				Linagliptine Sitagliptine Saxagliptine Vildagliptine		Savas (2019); Wharton (2018) SMPC behorende bij de categorieën DDP-4 remmers, GLP-1-agonisten en SGL-2-remmers
				Dulaglutide Exenatide Liraglutide Lixisenatide Semaglutide		
Antidiabetica SGLT-2-remmers				Canagliflozine Dapagliflozine Empagliflozine		
Antidiabetica Sulfonylureumderivaten	Gliclazide Tolbutamide	Glibenclamide Glimepiride				
Antidiabetica overig	Insuline Pioglitazon	Repaglinide		Acarbose Metformine		
Corticosteroïden met een systemisch effect	Prednison Prednisolon Triamcinolon					Savas (2019); Wharton (2018)

Bron: Van Rossum, et al
Richtlijn overgewicht en obesitas bij volwassenen, 2023

www.behandelovergewicht.nl

Gevalideerde diagnostische tool voor screening op:

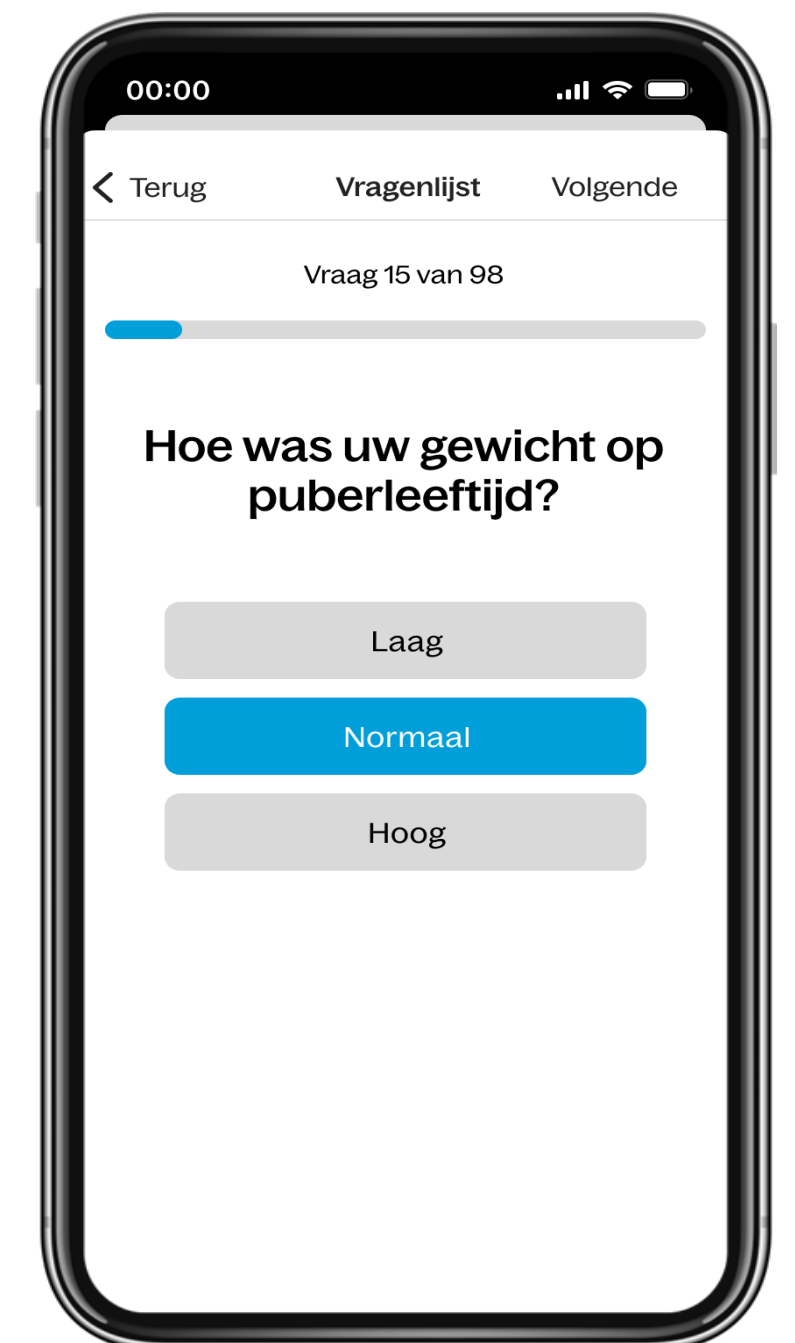
Ongezonde leefstijl en andere oorzaken overgewicht, oa:

- Leefstijlfactoren: oa voeding, beweging, slaap, stress, roken, alcohol (mmv oa Trimbos, Voedingscentrum)
- Sociale factoren: oa geldproblemen, eenzaamheid
- Psychische factoren: oa trauma, binge eating disorder
- Medische aandoeningen die gewicht verhogen: oa hormonale factoren of genetische obesitas
- Medicatie die effecten van leefstijl belemmeren/potentieel gewicht verhogende werking

Comorbiditeiten, waar mogelijk via algoritmen gebaseerd op richtlijnen/criteria, oa:

- Artrose (NICE criteria)
- Obstructief slaap apneu syndroom (stopbang criteria)
- Depressie

www.checkoorzakenovergewicht.nl

Uitslag Check Oorzaken Overgewicht tool

Samenvatting

Er is sprake van **obesitas (BMI 37.04 kg/m²)** met de volgende **mogelijke** onderliggende oorzaken:

- **Hormonale oorzaken:** | aanwijzingen voor PCOS
- **Medicamenteuze oorzaken:** | u gebruikt medicatie met een mogelijk gewicht verhogende bijwerking: atenolol, pregabaline
- **Psychische of sociale oorzaken:** stress
- **Leefstijlfactoren:** op het gebied van beweging, voeding
  - **Hypothalame oorzaken:** geen aanwijzingen voor
  - **Genetische oorzaken:** geen aanwijzingen voor

Met de volgende mogelijke gevolgen:

- **Artrose**

www.behandelovergewicht.nl

NIEUW: Monitoringsfunctie vervolgen voor evaluatie:

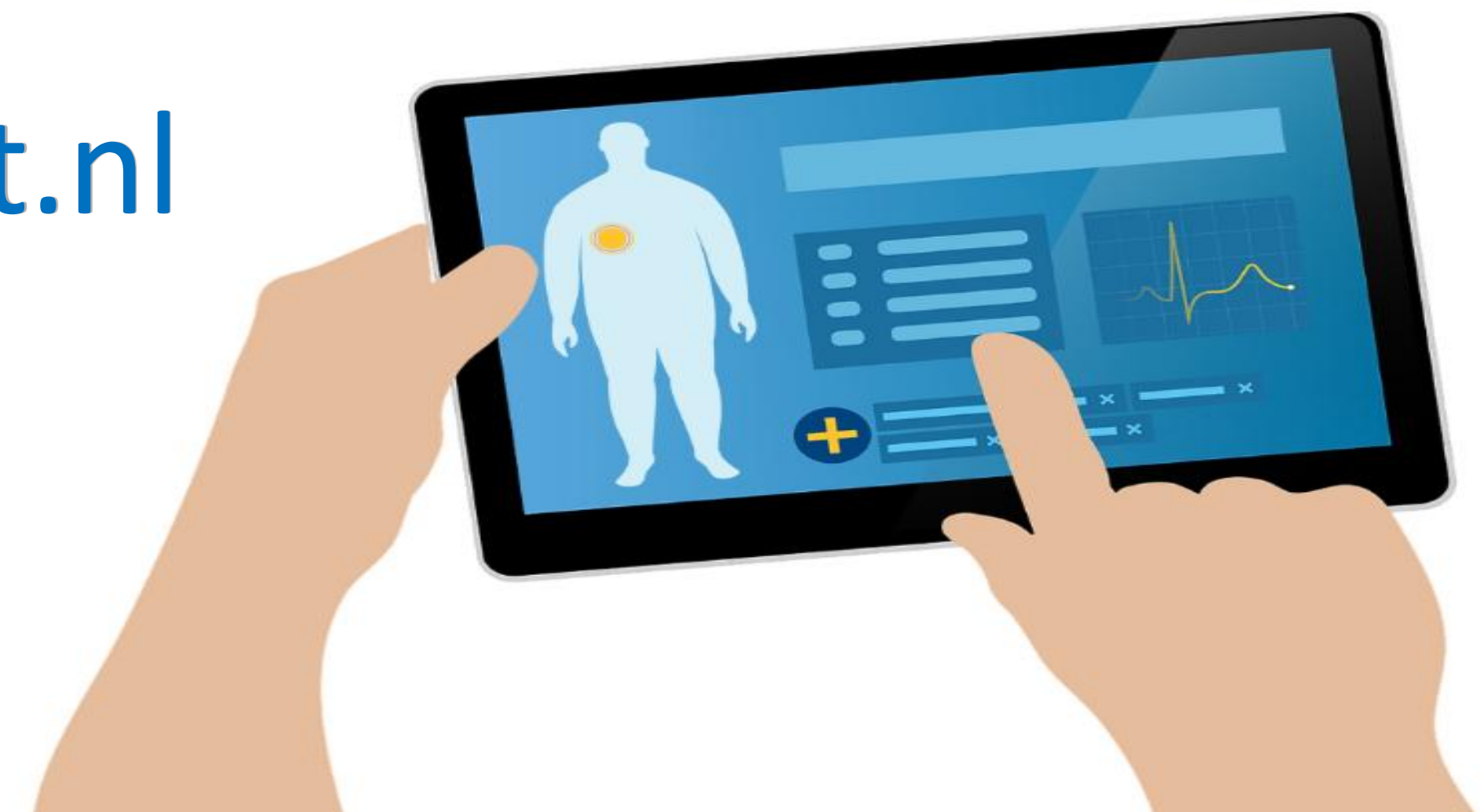
Veranderingen in leefstijl en andere factoren die gewicht beïnvloeden, oa:

- Leefstijlfactoren: oa voeding, beweging, slaap, stress, roken, alcohol
- Sociale factoren: oa geldproblemen
- Psychische factoren: oa eetbuien
- Medicatie die leefstijl belemmeren/potentieel gewicht verhogende werking

Comorbiditeiten (algoritmen gebaseerd op richtlijnen), oa:

- Artrose (NICE criteria)
- Obstructief slaap apneu syndroom (stopbang criteria)
- Depressie

www.checkoorzakenovergewicht.nl

Gewichtsgerelateerd gezondheidsrisico (GGR) en indicatie algemene behandel mogelijkheden¹ voor volwassenen met overgewicht en obesitas

- GGR
- 1. BMI
  - 2. buikomvang
  - 3. comorbiiteiten

² BMI KG/M ²	GEEN VERGROTE BUIKOMVANG ² OF COMORBIDITEIT ³	BUIKOMVANG ⁴ Man ≥102 cm vrouw ≥88 cm	COMORBIDITEIT ³
≥ 25 BMI < 30 Overgewicht	Adviezen gezonde leefstijl ⁵	Basis GLI ⁶	Basis GLI (met aanvullende zorg) ⁶
		Bij BMI ≥ 27 kg/m ² : overweeg gewichtsreducerende medicatie toe te voegen na één jaar behandeling met de geïndiceerde GLI naar oordeel van de zorgprofessional(s) ⁶	
≥ 30 BMI < 35 Obesitas klasse I	Adviezen gezonde leefstijl ⁵	Basis GLI ⁶	Basis GLI (met aanvullende zorg) ⁶
		Overweeg gewichtsreducerende medicatie toe te voegen na één jaar behandeling met de geïndiceerde GLI naar oordeel van de zorgprofessional(s) ⁶	
			Bij DM2: indien GLI en maximale inzet gewichtsreducerende medicatie onvoldoende effect hebben, overweeg metabole chirurgie
≥ 35 BMI < 40 Obesitas klasse II	Basis GLI	Gespecialiseerde GLI ^{6,7} (evt. basis GLI met/zonder aanvullende zorg)	Gespecialiseerde GLI ^{6,7} (evt. basis GLI met aanvullende zorg)
		Overweeg toevoegen van gewichtsreducerende medicatie na één jaar behandeling met de geïndiceerde GLI of vroeger in de behandeling naar oordeel van de zorgprofessional(s) ^{6,7}	
		Patiënt met een Aziatische of Hindoestaanse achtergrond: Overweeg metabole chirurgie	
			Overweeg metabole chirurgie
BMI ≥ 40 Obesitas klasse III	Gespecialiseerde GLI ^{6,7}		
	Overweeg toevoegen van gewichtsreducerende medicatie vroeg in de behandeling met de geïndiceerde GLI naar oordeel van de zorgprofessional(s) ^{6,7}		
	Overweeg samen met de patiënt en een multidisciplinair behandelteam de mogelijkheid van metabole chirurgie		

Mate van GGR:

■ Licht verhoogd ■ Matig verhoogd ■ Sterk verhoogd ■ Extreem verhoogd

www.behandelovergewicht.nl

Obesitas behandelingen (multidisciplinaire richtlijn 2023)

Leefstijl

- Gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) programma's vergoed (nieuw 2024: MiGuide.nl en Ancora online)
- Gespecialiseerd GLI programma + cognitieve gedragstherapie vergoeding in beoordeling
- GLI programma voor diabetes type 2 (Keer diabetes om) vergoed sinds 2023. Insulinegebruikers: sinds 2024

Farmacotherapie

- Liraglutide 3 mg vergoed BMI ≥ 35 met comorbiditeit of BMI ≥ 40 vergoed (**niet** bij DM2)
- Naltrexon/ Bupropion 8 mg/90 mg vergoed BMI ≥ 27 met comorbiditeit of BMI ≥ 30 (**wel** bij DM2)
- Semaglutide 2.4 mg vergoeding in beoordeling
- Tirzepatide vergoeding in beoordeling
- Orlistat 120 mg
- Metformine bij prediabetes, PCOS
- Specifieke therapieën genetische obesitas, bv Setmelanotide vergoed
- Toekomst: oa duo-agonisten (tirzepatide) en tri-agonisten

Bariatrische/metabole chirurgie

- Sleeve resectie/ gastric bypass vergoed

www.behandelovergewicht.nl

Erkende gecombineerde leefstijlinterventie (GLI)-programma's:

BeweegKuur, SLIMMER, Cool, Samen Sportief in Beweging, X-Fittt en KeerDiabetes2 Om voor mensen met type 2 diabetes

Behandelfase 6-8 maanden

veranderen van ongezonde gewoonten tot gezonde gewoonten (voeding, beweging, slaap, stress, sociaal)

Onderhoudsfase tot 2 jaar

www.vitaalkaart.nl
Of www.behandelovergewicht.nl

Online GLI's

Ancora Health gebaseerd op Slimmer → verwijzen via gli@ancora.health

Ook Engelstalige GLI

MiGuide gebaseerd op Cool → verwijzen via info@MiGuide.nl

Ook Turkstalige GLI

Keer Diabetes Om (diabetesGLI) → www.keerdiabetesom.nl

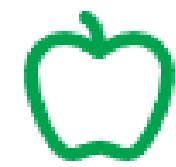
Vitaal Kaart

www.vitaalkaart.nl

De Vitaalkaart geeft een overzicht van het landelijke aanbod van zorg- en hulpverleners op het gebied van leefstijlbegeleiding, psychische ondersteuning en sociale hulpverlening.

Vind een leefstijlcoach ↗

Vind een diëtist ↗

Vind hulp bij stoppen met roken ↗

Vind sociaal-economische hulp ↻

Vind een fysiotherapeut ↗

Vind een oefentherapeut ↗

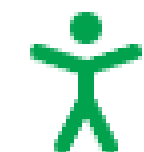
Vind een psycholoog ↗

Vind een RIVM-erkend GLI programma ↗

Vind hulp bij overgewicht ↻

Vind een gewichtsconsulent

Gewicht verlagende medicatie

Naltrexon/bupropion

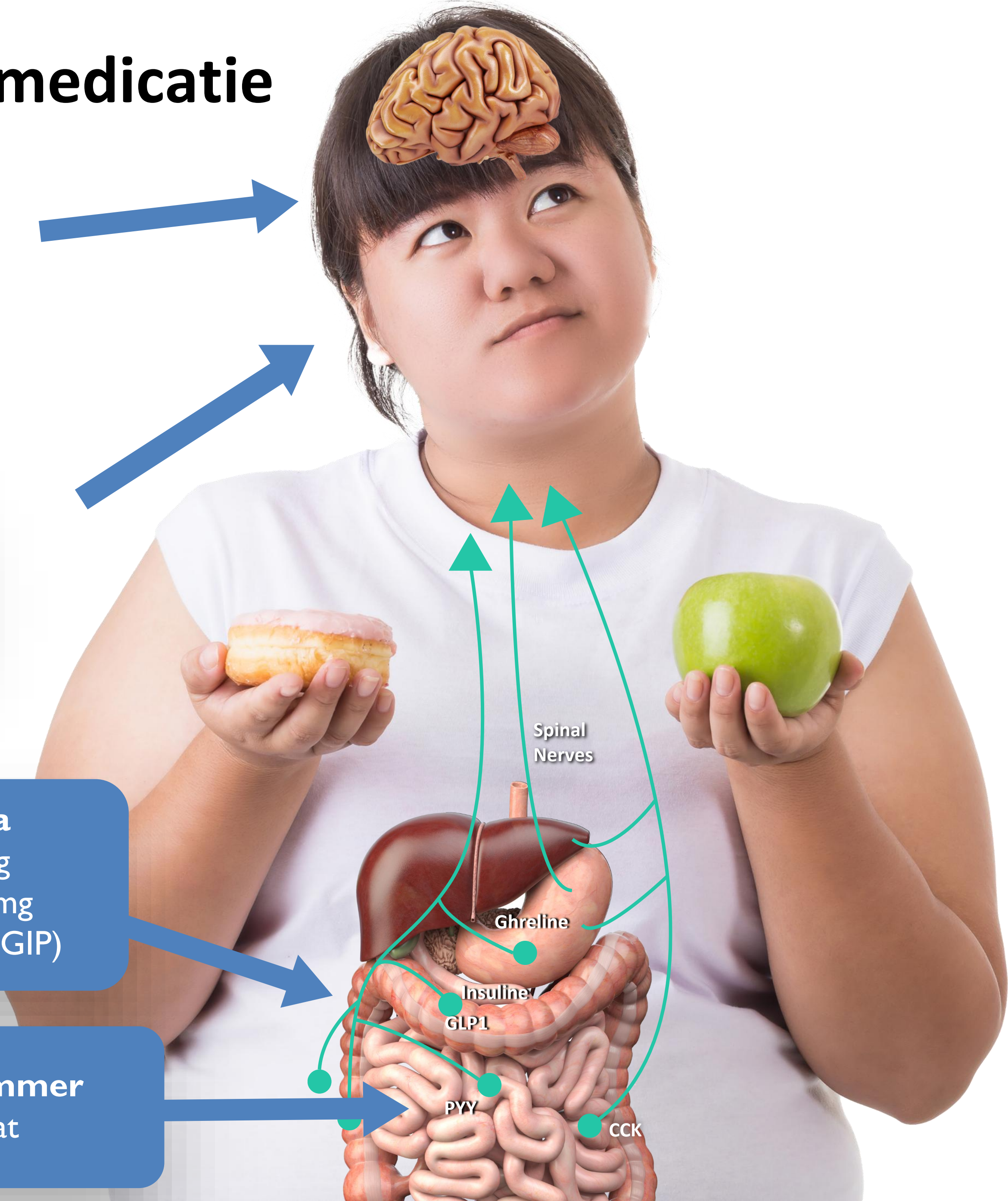
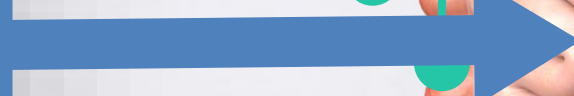
Off label
Metformine (via GDF15)

GLPI analoga
Liraglutide 3 mg
Semaglutide 2.4 mg
Tirzepatide (GLPI/GIP)

Lipaseremmer
Orlistat

Spinal
Nerves

Ghreline

Insuline
GLP1

PYY

CCK

Obesitas medicatie voor obesitas-gerelateerde ziekten

Clinical trials geregistreerde medicatie

Obesitas

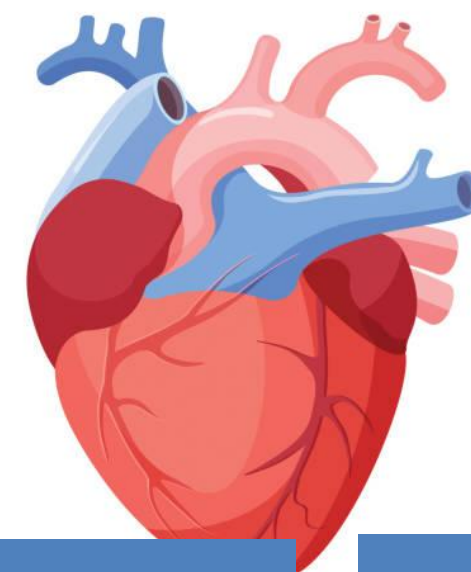

Food cravings

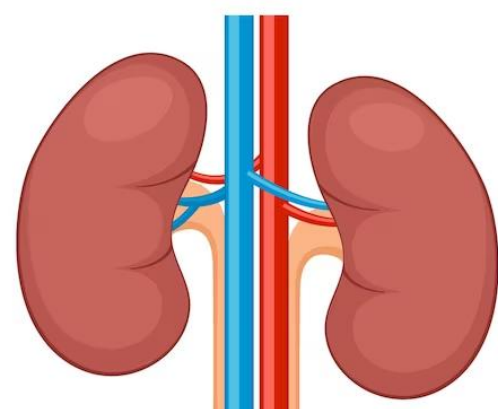
Diabetes type 2

Prediabetes

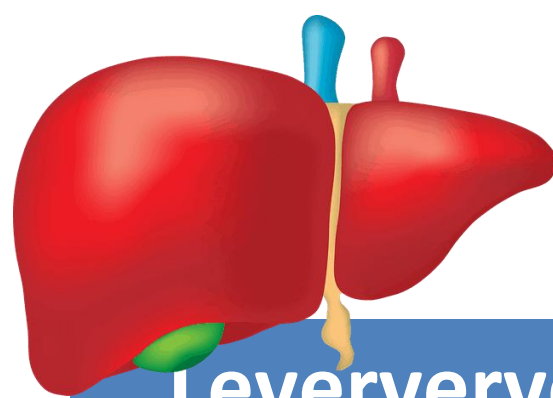

Hart- en vaatziekten

Hartfalen

Nierziekten

Leververvetting (MALSD)

Polycysteus ovarium syndroom (PCOS)

Alzheimer dementie

Depressie

Knie artrose

Slaap apneu syndroom (OSAS)

Kwaliteit van leven

Associaties van Semaglutide en Tirzepatide met minder middelenmisbruik

Aanwijzingen voor beschermende effecten van deze obesitas medicijnen bij:

Alcohol misbruik

Rookverslaving

Opiaatafhankelijkheid

Cannabis misbruik

1. W. Wang et al, Nat Commun. 2024
2. W. Wang et al, JAMA Netw Open 2024
3. W. Wang et al, Ann Intern Med 2024
4. W. Wang et al Mol Psychiatry Aug 2024
5. Jastreboff, et al, N Engl J Med Nov 2024

Bariatrische Chirurgie (maagoperaties)

Sleeve Gastrectomie
maagverkleining

(Restrictief + hormonaal)

Gastric Bypass
maagomleiding

(Restrictief + malabsorptief + hormonaal)

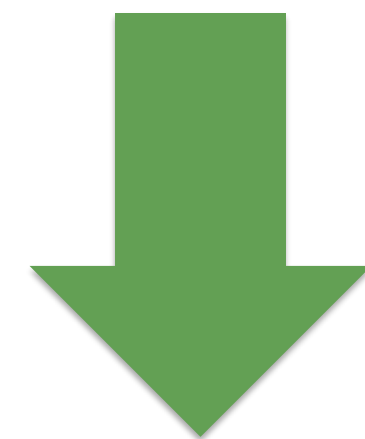
Obesitasbeleid in Nederland: preventie en zorg

23 beroepsverenigingen die betrokken zijn bij obesitaszorg en beleid:

Nederlands Huisarts Genootschap, Nederlandse Internisten Vereniging, Ned Vereniging voor Kindergeneeskunde, Dutch Society for Metabolic and Bariatric Surgery (DSMBS), Ned Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde, Ned Vereniging van Plastische Chirurgie, Vereniging voor Sportgeneeskunde, KNMG, Nederlandse Vereniging van Diëtisten, Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie, Vereniging van Oefentherapeuten Cesar en Mensendieck, Nederlands Instituut van Psychologen, Beroepsvereniging Leefstijlcoaches, Beroepsvereniging van gewichtsconsulenten, Diabetesfonds, Patiëntenfederatie Nederland, Stichting Over Gewicht, Netherlands Association for the Study of Obesity (NASO), UWV, GGD GHOR Nederland, Stichting lezen en schrijven, Pharos, Voedingscentrum, Zorgverzekeraars Nederland

PON adviseert VWS
tav landelijk obesitas beleid

Ministerie van VWS

Netwerkaanpak overgewicht volwassenen: 7 koplopergemeenten, landelijk uitrol

Medisch domein

Huisartspraktijken

Ziekenhuizen

www.checkoorzakenovergewicht.nl

In de wijk:

**Centrale zorg Coördinator
(CZC)**

In ziekenhuis:

**Leefstijlzorgloket met
Leefstijlzorgcoördinator (LZC)**

Sociaal domein

Welzijnsorganisaties

Wijkinitiatieven

Sport- en Cultuur verenigingen

Buurtsportcoaches

Leefstijlcoach

Gewichtsconsulent

Sociale (wijk) teams

WMO

Paramedisch domein

Diëtist

Diëtist/leefstijlcoach

Fysiotherapeut

Fysiotherapeut/leefstijlcoach

Psycholoog

www.partnerschapovergewicht.nl

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Info Netwerkaanpak Overgewicht: aanpakovergewicht.nl

Conclusie

Obesitas is een chronische ziekte (dysfunctie vetweefsel) en is een poortziekte >200 andere ziekten, oa PCOS, verminderde vruchtbaarheid, endometrium- (postmenopauzale) borst- en ovariumkanker

Richtlijn:

- Toestemming vragen
- Oorzaken nagaan
- Gewichtsgerelateerde gezondheidsrisico (**GGR**) bepalen:
- Behandeling starten

www.checkoorzakenovergewicht.nl

GGR: * BMI
* Buikomvang (102cm M, 88cm V)
* Comorbiditeiten

www.behandelovergewicht.nl

- * **Leefstijlinterventie** (bv GLI in groepsprogramma/online) +/- aanvullende zorg zoals diëtist, fysiotherapeut, psycholoog
- * **www.vitaalkaart.nl**
- * Bij onvoldoende effect GLI kan aanvullend **farmacotherapie of bariatrie** overwogen worden
→ ook effectief voor vrouwspecifieke ziekten

Praktische podcasts/artikelen/boeken/websites

Voor (huis)artsen, verloskundigen, PA, VS en andere zorgverleners

Praktische handleiding overgewicht en obesitas in de huisartsenpraktijk 2024

Podcasts voor (huis)artsen, POH, zorgverleners (aug 2024)

Huisarts Podcast Obesitas

Prisma Huisarts Podcast 4-delig Obesitas

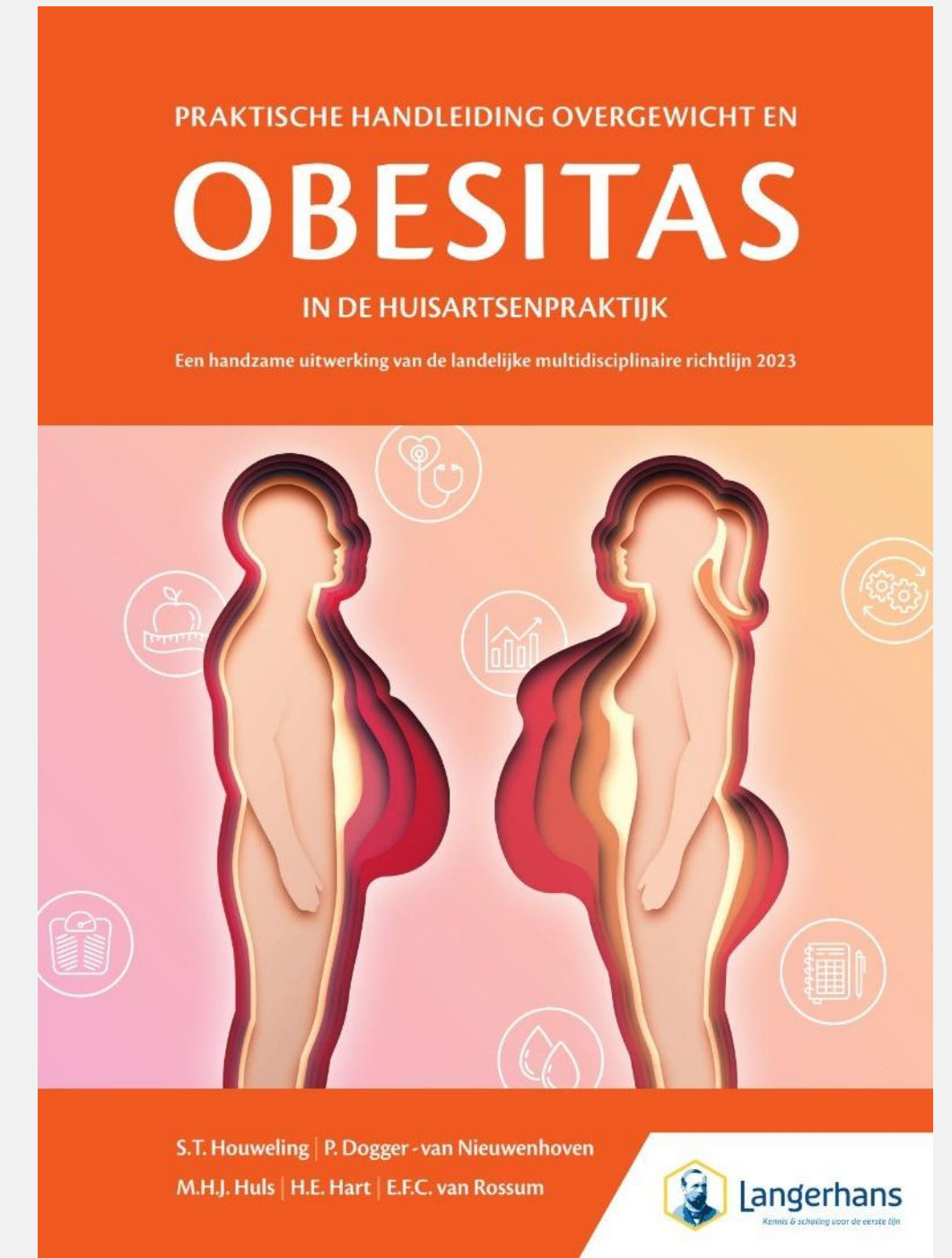
Artikel in Huisarts en Wetenschap sept 2024

Farmacotherapie voor obesitas (van Rossum & Boon)

www.vitaalkaart.nl

www.behandelovergewicht.nl

(samenvatting richtlijn met handige links voor artsen/zorgverleners)

Voor patiënten met obesitas

Huisarts Podcast voor Patiënten Obesitas (aug 2024)

Boek “VET belangrijk”, 23^e druk met update obv richtlijn, 10 talen (ook voor zorgverleners)

www.checkoorzakenovergewicht.nl (invullen door patiënten)

www.vitaalkaart.nl

